

Uz sākumlapu>Meklēt juristu>Sameklēt ekspertu

Sameklēt ekspertu

Polija

I. Ekspertu saraksti un reģistri

Katrai apgabaltiesai ir savs ekspertu saraksts. Par publicēšanu ir atbildīgs apgabaltiesas priekšsēdētājs. Sk.: <https://lublin.so.gov.pl/lista-bieglych,m,m1,2,270> par Łubjīnu vai http://www.krakow.so.gov.pl/fck_pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf pliki/file/Testowy/Biegli/Biegli_20180205_strona.pdf par Krakovu. Reģistri ir publiski pieejami.

Ekspertu kandidātiem piemēro vecuma kritēriju (vismaz 25 gadi). Jābūt speciālām teorētiskām un praktiskām zināšanām konkrētā zinātnes, tehnoloģijas, mākslas, amatniecības vai citu prasmju jomā. Šie kritēriji nav oficiāli. Apgabaltiesas priekšsēdētājs lemj par to, vai kandidāts atbilst visiem nosacījumiem, lai kļūtu par ekspertu. Lai ekspertu reģistrētu, viņam ir jādod zvērests. Personai, kas vēlas tikt iekļauta ekspertu sarakstā, ir jāiesniedz pieteikums apgabaltiesas priekšsēdētājam.

Apgabaltiesas priekšsēdētājs ekspertu var izslēgt no reģistra:

pēc viņa lūguma;

ja eksperts vairs neatbilst prasībām šo pienākumu pildīšanai vai ja tiek konstatēts, ka viņš tām neatbilda iecelšanas brīdī un joprojām tām neatbilst; svarīgu iemeslu dēļ, ja īpaši, ja viņš savu darbību veic nepareizi.

Nav īpaša rīcības vai ētikas kodeksa, kas piemērojams ekspertiem. Tomēr ekspertam:

ir pienākums ievērot civilprocesa/administratīvo/kriminālprocesa kodeksu.

Reģistri tiek regulāri atjaunināti. Katru gadu janvārī apgabaltiesas priekšsēdētājs paziņo apgabaltiesām un Tieslietu ministrijai tiesas ekspertu sarakstu un nekavējoties visus informē par jebkurām izmaiņām sarakstā un kriminālprocesa sākšanu vai rīcībnespēju saistībā ar šīm personām.

Ekspertus reģistrē uz pieciem gadiem.

Eksperti ir uzskaitīti konkrētās zinātnes, tehnoloģijas, mākslas, amatniecības, kā arī citu prasmju jomās. Specializācijas jomu saraksts ir ļoti garš un daudzveidīgs.

Pēc iekļaušanas sarakstā ekspertiem nav īpašu pienākumu. Viņiem nav pienākuma apgūt tālākizglītību arī tad, ja ir pieejamas attiecīgas pēcdiploma studijas un kursi. Tomēr praksē, ja viņi vēlas tikt iecelti amatā uz nākamo laikposmu, viņiem būtu jāspēj pierādīt, ka pilnveido zināšanas (apmeklē kursus, konferences, pēcdiploma studijas utt.).

II. Eksperta kvalifikācija

Jābūt speciālām teorētiskām un praktiskām zināšanām konkrētā zinātnes, tehnoloģijas, mākslas, amatniecības vai citu prasmju jomā. Šie kritēriji nav oficiāli. Apgabaltiesas priekšsēdētājs lemj par to, vai kandidāts atbilst visiem nosacījumiem, lai kļūtu par ekspertu.

Ekspertiem nav jābūt arodapvienības biedriem. Nav oficiālas prasības ekspertiem regulāri paaugstināt kvalifikāciju un nav profesionālās kvalifikācijas celšanas sistēmas. Ekspertiem nav jāpierāda, ka viņi piedalās tālākizglītībasursos, un nav arī metodes, kā pārbaudīt iegūtās zināšanas. Tomēr, ja ekspertus vēlas iecelt amatā uz nākamo laikposmu, viņiem būtu jāspēj pierādīt, ka viņi pilnveido zināšanas.

III. Ekspertu atlīdzība

Ekspertu atlīdzību reglamentē Tieslietu ministra 2013. gada 24. aprīļa noteikumi, ar ko nosaka ekspertu honorāru likmes, fiksētas summas likmes un atzinuma sniegšanai nepieciešamo izdevumu dokumentēšanas kārtību. Noteikumos ir noteiktas ekspertu atlīdzības likmes par katru darba stundu, kas iekļautas pamatsummā, kuras apmērs ir noteikts Budžeta likumā. Eksperta atlīdzības apmēru parasti nosaka, ņemot vērā stundu skaitu, ko eksperts veļtījis atzinuma sagatavošanai, un šā eksperta zinātnisko grādu. Noteikumos ir noteikta minimālā likme un maksimālā likme.

Par honorāra samaksu ekspertam ir atbildīga tiesa vai viena no tiesvedībā iesaistītajām pusēm. Puses var saņemt juridisko palīdzību eksperta honorāra segšanai saskaņā ar fiksētām likmēm.

Ekspertu atlīdzība tiek noteikta ar regulējumu. Dažās situācijās, jo īpaši sevišķi sarežģītos gadījumos, ir iespējams pārsniegt tarifā noteiktās atlīdzības likmes, pamatojoties uz konkrētu tiesas nolēmumu. Taču praksē civilprocesā eksperta atlīdzības palielināšana ir atkarīga no lietas dalībnieku piekrišanas. Civillietās, ja ekspertu ieceļ tiesa, vienai pusei ir pienākums samaksāt ekspertam avansa maksājumu. Eksperti var saņemt avansa maksājumu par saviem honorāriem. Tomēr tiesvedības beigās spriedumā pēc būtības tiesa izlemj, kurai pusei jāsedz galīgās izmaksas. Puses var kopīgi segt izmaksas.

Krimināllietās ekspertu atlīdzību apmaksā valsts (atbildētājam jāmaksā tikai tad, ja viņš ir notiesāts): valsts izmaksātos līdzekļus kontrolē valsts finanšu kontroles iestāde, kas var apstrīdēt maksājumus, kuri pārkāpj Publisko finanšu likumu.

IV. Ekspertu atbildība

Saskaņā ar krimināllikumu ekspertam, kurš sniedz nepatiesu atzinumu, var piespriest sodu — brīvības atņemšanu līdz 10 gadiem.

Šajā jomā nav īpašu civiltiesību normu. Ekspertu atbildību reglamentē civiltiesību vispārējie noteikumi (delikti/līgumtiesības).

Ekspertiem nav pienākuma apdrošināt savu profesionālo darbību pret iespējamo civiltiesisko atbildību.

V. Papildu informācija par ekspertīzes procesu

Ekspertu iecelšanu reglamentē Tieslietu ministra 2005. gada 24. janvāra rīkojums. Papildu noteikumi ir paredzēti Civilprocesa kodeksā, Kriminālprocesa kodeksā un Administratīvā procesa kodeksā. Civilprocesā puses var lūgt eksperta iecelšanu. Parasti civilprocesā eksperta iecelšana ir atkarīga no nosacījuma, ka puse, kas pieprasa eksperta iecelšanu, veic avansa maksājumu par atzinuma sagatavošanas izmaksām.

Civilprocesos, kriminālprocesos un administratīvajā procesā parasti piemēro vienus un tos pašus noteikumus. Nepastāv būtiskas atšķirības starp iecelšanas procedūrām civillietās, administratīvās lietās un krimināllietās.

Amata nosaukumu "tiesas eksperts" var izmantot tikai eksperta atzinuma sagatavošanas tiesas vai prokuratūras vajadzībām gaitā. Polijā reģistrēti aptuveni 15 000 ekspertu.

1. Ekspertu iecelšana

Tikai tiesas un prokuratūra var iecelt ekspertus, kuriem ir tiesas eksperta statuss (vai nu pēc savas iniciatīvas, vai pēc puses lūguma). Atzinums, kas sagatavots pēc tiesas vai prokuratūras rīkojuma, ir īpašs pierādījumu veids, ko sauc par eksperta atzinumu.

Puses var nolgt ekspertus privāti, taču šo ekspertu sagatavotie atzinumi tiek uzskatīti par parastiem pierādījumiem.

a) Iecelšana, ko veic tiesa

Tiesa izmanto ekspertu sarakstu. Katrai apgabaltiesai ir savs ekspertu saraksts. Praksē tiesas parasti ieceļ ekspertu no (vietējā) reģistra. Tomēr reģistra izmantošana nav obligāta.

b) Iecelšana, ko veic puses

Lai gan puses nekad neieceļ tiesu ekspertus, civilprocesā un administratīvajā procesā iesaistītās puses var nolīgt pašas savu ekspertu. Šajā sakarā nav paredzēti īpaši procesi vai procedūras.

2. Process

a) Civilprocess

Civilprocesā ekspertam nav pienākuma piedalīties pirmstiesas sēdē (ja tāda tiek rīkota). Tiesa uzrauga ekspertu veiktās izmeklēšanas progresu laika ziņā. Tiesa darbojas kā "sevišķi svarīgs eksperts" un novērtē sniegtā atzinuma kvalitāti. Tiesām nav saistošs eksperta atzinumu saturs, un tās lemj, vai atzinums var būt pamats faktu konstatēšanai attiecīgajā lietā.

Eksperta atzinums

Eksperts sagatavo rakstisku atzinumu. Nav īpašas struktūras, kas ekspertam jāievēro, sagatavojot atzinumu. Nav pienākuma sniegt iepriekšēju atzinumu. Atzinuma galīgajā redakcijā ekspertam ir jāatbild uz pušu argumentiem. Daudzos gadījumos ekspertam jāgatavo papildu atzinums — tad, ja puse to lūdz un tiesa to apstiprina, vai pēc tiesas pieprasījuma. Šāda vajadzība var rasties, ja eksperts nav atbildējis uz visiem viņa uzdevumā ietilpstošajiem jautājumiem vai ja vēlāk rodas papildu jautājumi.

Tiesa izdod jaunu rīkojumu, kurā norāda vajadzību pēc papildu informācijas un konkrētizē jautājumus, uz kuriem jāatbild. Puses var iesniegt tiesai lūgumu sniegt plašāku skaidrojumu. Tomēr praksē, visticamāk, tiks iecelts cits eksperts atkarībā no apmierinātības ar pirmo atzinumu.

Tiesas sēde

Ekspertiem jāierodas uz tiesas sēdi, lai atbildētu uz tiesas uzdotajiem jautājumiem pēc atzinuma iesniegšanas. Pretējā puse viņus var noprotināt tiesā.

b) Cita tiesvedība

Daži eksperti, galvenokārt psihologi, tiek iecelti, lai piedalītos liecinieku vai pušu noprotināšanā. Viņi novērtē noprotināto personu kognitīvās spējas un spēju paust savus novērojumus.

Šeit sniegtā informācija tika iegūta projektā "Find an Expert" no valstu kontaktpersonām, kuras deleģējis [Eiropas ekspertīzes un ekspertu institūts EEEI](#).

Lapa atjaunināta: 27/05/2024

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.